

Adresseliste

DERES REF:
VÅR REF: 757/00-642.34/RoA
STED: Trondheim
DATO: 09.06.00

Informasjon fra Jervprosjektet i NINA –02.2000

Siden siste informasjonsskriv har det skjedd mye på prosjektet. I tillegg til rapporteringsarbeidet har vi fulgt opp de radiomerkede dyrene i Troms i vår. Det har således vært en travel vår med mye analyse og kontorarbeid i tillegg til alt feltarbeidet.

Jervforskning i Troms Dette året er i henhold til prosjektbeskrivelsen det avsluttende året på prosjektet. I år utgjør analyse og sammenskriving av resultater hovedtyngden av arbeidet, men finansiering av dette er dessverre ennå ikke helt avklart. En gledelig nyhet er at vi fikk midler til et minimums oppfølging av de radiomerkede jervene i Troms i vår. Dette for å bytte radiosendere på de jervene der senderne måtte byttes samt registrere og følge opp valpene til de radiomerkede tispene. Dette vil gjøre det mulig å bygge videre på arbeidet som er gjort i Troms.

Oppfølging av de radiomerkede jervene

I begynnelsen av april kom vi i gang med feltarbeidet. I løpet av våren har vi kun lokalisert 6 av de 12 jervene som gikk med radiosender i fjor høst. Av de manglende 6 dyrene er 4 valper fra 1999 og 2 er voksne tisper. Årsaken til at disse jervene er blitt borte kjenner vi ikke. Det er sannsynlig at valpene har vandret ut av studieområdet og således blitt borte. Det er derimot vanskelig å finne en god forklaring til at de to voksne tispene har forsvunnet. Dersom radiosenderne fungerer som de skal, er det fremdeles en mulighet for at vi kan finne dem. Vi har erfaring for at radiosendere kan svikte og dessverre kan vi ikke utelukke dette har skjedd.

Av seks radiomerkede tisper var tre av dem aktive på hi i vår. Den ene av disse har vi fulgt siden hun var valp, og hun er nå fire år gammel og ynglet for første gang i vår. Dette er den første jerven som er fulgt kontinuerlig fra valp frem til første reproduksjon. I forbindelse med registrerte ynglinger er totalt sju jerver merket. Det gjenstår å bytte sender på to tisper, men da

NINA Norsk institutt for naturforskning

NINA hovedkontor
Tungasletta 2
7005 TRONDHEIM
Telefon: 73 80 14 00
Telefax: 73 80 14 01

NINA
Dronningens gt. 13
Boks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 22 94 03 00
Telefax: 22 94 03 02

NINA forskningsstasjon
Ims
4300 SANDNES
Telefon: 51 67 24 70
Telefax: 51 67 24 71

NINA
Storgata 25
9005 TROMSØ
Telefon: 77 60 68 80
Telefax: 77 60 68 82

NINA•NIKU Hovedadm
Tungasletta 2
7005 TRONDHEIM
Telefon: 73 80 14 00
Telefax: 73 80 14 01

dette ikke lot seg gjennomføre på grunn av værforholdene først i mai, må det vente til senere i år.

Med unntak av en episode hvor ei av tispene kom i skade for å bite valpen sin under innfangning har merkingen gått problemfritt. På tross av erfaring fra merking av nærmere 100 valper har noe lignende aldri skjedd tidligere verken i Norge eller Sverige. Bittskaden ble behandlet av veterinæren, og ved siste flypeiling en måned etter hendelsen var tispa og valpen sammen etter alt å bedømme i god behold.

I Sarek, studieområdet til det svenske prosjektet, kan vi nevne at det ble merket ni “nye” jerver, derav åtte valper fra fire kull og ei ny tispe. I tillegg ble ei tispe der senderen hadde sluttet å fungere i fjor høst gjenfanget og fikk ny sender. Flere hi var registrert i området tidligere på våren men det virker som om flere av disse mistet valpene i månedsskiftet april/mai.

Til slutt kan vi nevne et par kuriositeter. I løpet av de to siste årene har vi i Troms fanget og merket 11 valper og samtlige av disse er hunn valper. I år ble det også merket en valp som kun hadde en øreflipp. Foruten den manglende øreflippen var øret og valpen som den skulle være.

Rapportering Jervprosjektet 1996-2000

Frem til feltsesongen begynte i begynnelsen av april ble tiden brukt til analyse og skrive arbeid. Sluttrapporten (1996-1998) fra prosjektet til Norges Forskningsråd (NFR) måtte skrives om tilpasset ønsket mal for denne rapporten. Når den først måtte omskrives ble den også oppdatert til å inneholde resultater fra det siste feltåret i prosjektet (1999). En egen sluttrapport til interne strategiske institutt programmer (SIP), bærekraftig høsting og biodiversitet, er også skrevet.

Felles for disse rapportene er at de er populærvitenskapelige og at de ikke kommer på trykk før til neste år.

Det er lagt ned mye arbeid i å samle inn data for å analysere effekter av jakt på jerv. Å skaffe oversikt over dokumenterte ynglinger og felling/uttak av jerv viste seg å være en svært vanskelig oppgave. Dette er data som vil komme inn automatisk når den overvåkningsprogrammet for jerv og de andre store rovdyrene kommer på plass om forhåpentligvis ikke så altfor lenge.

I forbindelse med den test av metoder for bestandsregistrering som vi kjørte våren 1999 ble det samlet inn både urin og avføringsprøver der dette ble funnet. Dette materialet har imidlertid blitt liggende helt frem til i vår før den ble sendt inn til DNA-analyse på grunn av uklarheter i forhold til bl.a. analysemetoder. Analysene er i hovedsak ferdige med unntak av noen prøver som må analyseres på nytt. Metodikken brukt til å finne DNA fra ekskrementer ser ut til å fungere bra, mens DNA fra urin ikke fungerer fullt så godt. Når dette arbeidet er ferdig vil det bli sammenstillet med de andre dataene fra sporregistreringene.

Tamrein To hovedfagsoppagver fra Universitetet i Tromsø er nå fullførte. Disse var en studie av adferdsforskjeller mellom hann og hokalver samt en studie av habitat bruken hos tamrein som en faktor knyttet til hvor utsatt dyrene er for bli drept av rovdyr.

Studier av adferdsforskjeller mellom hann og ho kalver frem til 6 måneds alder viser at hannkalvene er i gjennomsnitt lengre unna mora/simla enn hokalvene. Avstanden fra mora økte over tid fra 1 til 6 måneds alder, men det ble ikke funnet bevis for at forskjellen mellom kjønnene økte. Det var også en variasjon i mor-kalv avstand avhengig av habitat type med kortere avstand i tett vegetasjon enn i åpent terreng. Avstanden fra simla har trolig betydning for hvor utsatt kalven er for å bli drept av rovdyr.

Ved å sammenligne foretrukket habitat bruk hos levende rein med hvor reinen ble drept, ble en vurdering av sårbarheten i forhold til å bli drept av rovdyr gjort i forhold til ulike terrengetyper. Det ble vist at reinen fortrinnsvis ble drept på steder med dårligere sikt enn det de vanligvis brukte. I tillegg hadde terrengetypen betydning for hvor utsatt reinen var. De var mer utsatt for å bli drept i flatt/slett terreng enn i sterk kupert og bratt terreng.

For tamrein og rovdyr gjenstår det nå å skrive en fagrapport/temahefte. Dette er noe av det vi kommer til å arbeide med fremover. I tillegg har NINA avd. Troms i år startet et eget prosjekt "Naturlig produksjon i reindriftsnæringa" som tar sikte på å se på bl.a. rovdyrtap av reinskalver fra Vest-Finnmark i perioden fra kalvinga til midten av juli. Det vil si at det blir her gjort tilsvarende undersøkelser som vi har gjort i Troms. Der dette er naturlig vil resultatene fra Vest-Finnmark studiene bli sammenholdt med våre.

Videre informasjon fra prosjektet Prosjektet tar sikte på å fortløpende komme med informasjon fra prosjektet i forhold til nye resultater og satsing innen forskningen av jerv fremover.

Ha en god sommer!

Med vennlig hilsen 😊

Arild Landa
Prosjektleder

Roy Andersen
Prosjektmedarbeider